

Artykuł 90b ustawy o systemie oświaty statuuje prawo uczniów do otrzymania pomocy materialnej.

Pomoc ta jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych

Pomoc materialna dla uczniów przyznawana jest ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa lub budżecie właściwej jednostki samorządu terytorialnego. Jak wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 15 marca 2012 r. (V SA/Wa 2447/2011) posłużenie się przez ustawodawcę łącznikiem „lub” oznacza, że poszczególne formy pomocy materialnej mogą być finansowane:

- a. w całości z budżetu państwa,
- b. zarówno z budżetu państwa oraz budżetu właściwej jednostki samorządu terytorialnego,
- c. w całości z budżetu właściwej jednostki samorządu terytorialnego.

Na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa (art. 90r ust. 1 ustawy). Użycie wyrazu „dofinansowanie” oznacza, że środki z budżetu państwa w postaci dotacji celowej mają na celu wsparcie realizacji określonego zadania własnego gminy w części, a nie w całości. Dofinansowanie nie może być utożsamione z finansowaniem przez budżet państwa stypendiów i zasiłków szkolnych w 100%. Jednostka samorządu terytorialnego pobierając dotację celową, której limit procentowy określony został w art. 128 ust. 2 ustawy o finansach publicznych na poziomie 80% wartości zadania, powinna uwzględnić konieczność posiadania środków finansowych na zapewnienie co najmniej 20% wkładu własnego. Wysokość dotacji udzielonej przez wojewodę winna być zatem uwzględniona dla określenia wymaganego przepisami prawa wkładu własnego. Takie stanowisko zajęła również Najwyższa Izba Kontroli w toku przeprowadzonej kontroli w zakresie wykonania budżetu państwa za rok 2010 formułując wnioski zobowiązujące Wojewodę (...) do dochodzenia zwrotu dotacji od gmin Województwa (...), które na realizację zadań z zakresu pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym nie zapewniły wymaganego wkładu własnego na poziomie co najmniej 20%.

Podsumowując należy wskazać, że zgodnie z art. 90p ust. 1 ustawy o systemie oświaty udzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym jest zadaniem własnym gminy. Dodatkowo art. 166 Konstytucji RP wskazuje, że zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej są wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego jako zadania własne. Natomiast dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie bieżących zadań własnych powinny odgrywać ograniczoną rolę wśród źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

W wyroku z dnia 28 czerwca 2001 r. U. 8/2000 (OTK ZU 2001/5 poz. 123) Trybunał Konstytucyjny wskazał, że: „Z istoty bowiem zadania własnego wynika, iż jego finansowanie musi mieć charakter samodzielny i kreatywny, tzn. organy samorządu muszą mieć zagwarantowane prawo decydowania w jakiejś mierze o zakresie i sposobie realizacji zadania ustawowo zdefiniowanego, lub co najmniej o sposobie jego realizacji i finansowaniu”. Również w doktrynie akcentowane jest ograniczenie roli omawianych dotacji celowych wśród źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Argumentacja ta pozostaje aktualna dla uzasadnienia wprowadzenia limitów kwot dotacji na

Finansowanie przez samorządy świadczeń pomocy materialnej dla uczniów

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: niedziela, 23, marzec 2014 23:00

Katarzyna Liszka-Michałka

Odsłony: 3953

dofinansowanie zadań własnych, określonego w ust. 2 art. 128 ustawy o finansach publicznych, co powinno zachęcić samorządy do poszukiwania alternatywnych w stosunku do zasileń z budżetu państwa źródeł finansowania zadań własnych (L. Lipiec - Warzecha, Ustawa o finansach publicznych. Komentarz, Oficyna 2011).